

Bratři a sestry,

oddíl, který dnes vykládáme, je o radikalismu. O radikalismu Ježíšově, se kterým nás volá k jasnému rozhodnutí a k následování. Tři úplně anonymní lidé, o nichž nevíme zhola nic, dokonce ani to nejde zjistit, jsou – li to muži, nebo ženy. První je označen jen jako „kdośi“. A ten kdośi pronese odhodlaná slova: „Budu tě následovat, kamkoli půjdeš.“ Tato nabídka je v evangeliích zcela výjimečná. Nikde jinde se nestane, že by se někdo k následování nabízel sám. Vždycky je to na jeho zavolání. Ježíš ale nezazří nadšením a nezajásá hned nad takovými slovy. Pronese namísto toho slova, která ten dotyčný jistě nečekal: „Lišky mají doupat a ptáci hnízda ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“ Je to souhlas, nebo odmítnutí? Ne, on tohoto člověka neodmítá. Neříká mu: O tebe nestojím, ty za mnou nechod. Nekáduje ho ani nevyslychá, jestli to skutečně myslí vážně. Jen upozorní na to, že kdo chce za ním opravdu jít, toho nečeká ani sláva, ani věhlas, ani dobré bydlo. Syn člověka nemá, kde by hlavu složil. Všichni lidé mají nějaké svoje zázemí. Mají útočiště, kam mohou přijít v době nepohody. I ta zvířata se mají kam ukrýt. Ježíš ale nemá, kde by se ohřál, kde by si odpočinul, kam by se alespoň na chvíli zašil s knížkou.

Je mnoho lidí, kteří mají upřímný úmysl ho následovat. Je a vždycky bylo mnoho upřímných nadšených lidí, kteří v určité chvíli zahořeli touhou jít za Kristem. Tak jako tento člověk. My často o druhých pochybujeme, když pronášíme už vlastně téměř rovnou soudy: Kdoví, jak dlouho mu to vydrží. Zase další rychlokvaška, která zahořela jako papír a beztak stejně rychle taky zhasne. Možná, že když se to opravdu stane, odmítáme připustit, že na tom můžeme mít sami svůj podíl. Na straně druhé člověk musí vědět, že jít za ním něco vždycky stojí. A že nestačí to, že třeba chci někam patřit. To bývá častá odpověď na otázku, proč se někdo chce stát křesťanem a často se s tím setkávám. Chci patřit do nějaké komunity lidí. Křesťanem se ale člověk nestává tak, jako když někdo vstoupí do nějakého spolku a dostane členskou průkazku. Nejde o to někam patřit, ale především patřit někomu. Jde předně o to poslouchat někoho a následovat ho. Ježíše Krista. Křesťan je od slova Kristus. Je to Kristův člověk, je to Kristovec. A skutečně jít za ním člověku nedává žádná zvláštní práva a privilegia. Jít za ním může být naopak komplikace. Ježíš jde do Jeruzaléma, kde jej sláva nečeká. Jdeš – li člověče za ním, tak s tím počítej.

Ale na scéně se objeví další, druhá postava. A ta je vlastně přesným opakem té předchozí. Tentokrát se ale ten člověk sám nenabízí, ale Ježíš ho zavolá.

„Následuj mě.“ Jasná výzva. Když Ježíš povolával svoje nejbližší učedníky, většinou řekl jen: „Pojď za mnou“ – a ten člověk šel a až nás při tom šokovala ta samozřejmost jeho uposlechnutí. Ani v tomto případě ten člověk neodmítne, ale má jedno jediné přání. „Dovol mi, Pane, abych šel napřed pochovat svého otce.“ Není to nějaká jeho podmínka, kterou by ten člověk přednesl. Je to pouhá prosba. Dovol mi ... Pochovat otce, to byla pro žida svatá povinnost, související těsně s příkázáním: „Cti svého otce i matku.“ Vlastně i to jeho: „Dovol mi, Pane“, nedává moc smysl. Pochovat souvěrce, člena Božího lidu, to byla krásná povinnost. A o otci a matce ani nemluvě. Ve Starém zákoně, přesněji v apokryfu o Tobijášovi, bylo jedním z rysů tohoto zbožného člověka to, že v zajetí, v situaci mimořádně obtížné, pochovával zemřelé Izraelce, které většinou pohané jen tak někde pohazovali. A přesto všechno tady zazní Ježíšovo slovo, které se vymyká tomu, co bylo v Božím lidu správné a samozřejmé: „Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé.“ Není to tvrdé? Neobrací se tohle jeho slovo proti samému Božímu zákonu? Je Ježíš tak bezcitný? Není při tomto člověku naopak něco z toho, co chybělo tomu prvnímu? Copak ta jeho prosba nemůže znamenat právě to, že si chce vše důkladně promyslet a nepodlehnout hned svatému nadšení? A s tím taky vykonat to, co je povinností k nejbližším? Zajistit a zařídit věci, které není možné jen tak nechat být? Nemůže to znamenat to, že neodmítá Kristovo povolání, ale současně se chce zachovat odpovědně a nespálit za sebou všechny mosty? Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé. Taková představa je samozřejmě věčně nesmysl. Mrtvý přece nemůže nikoho pochovat. Proto je pravděpodobné, že se jedná o staré soudobé přísloví, které v Ježíšově době kolovalo. A taky se můžeme podle této symbolické řeči dovtípit, jak to vlastně náš Pán myslí. Nenabádá nás, abychom nechávali na holičkách svoje rodiče a dokonce abychom jim odepřeli i tu poslední službu. Ale připomíná, že ve chvíli, kdy jde o následování Ježíše, pak musí jít vše stranou, někdy dokonce včetně vlastní rodiny. Ježíš káže Boží království a totéž ukládá i tomuto člověku. Boží království je víc nežli to všechno, do čeho investujeme svoje síly, svůj čas i peníze zde na zemi. Nedávno jsme s konfirmandy společně komentovali jeden komiks. Bylo na něm několik obrázků za sebou, ilustrujících to, že v každém věku si člověk dovede najít výmluvu, proč následování Krista když ne přímo odmítat, tak alespoň odkládat na neurčito: Příliš mladý, příliš zamilovaný, příliš zaneprázdněný, příliš starý ... no a pak už jen útulný květinový hrobek a nápis: příliš pozdě.....

Dvě krajnosti ve vztahu k Ježíšovi: svaté, nezralé nadšenectví a na straně druhé odkládání na dobu neurčitou až s následkem smrti. Tohle máme vnímat u těch dvou lidí a máme slyšet: Než půjdeš za Ježíšem, dobře si to rozmysli. Nezapomeň, kam jde a co ho čeká. Ale neodkládej to rozhodnutí tak dlouho, až

bys ho už nakonec neudělal vůbec. Život s Ježíšem stojí za to, stojí i za naše lidské škody a ztráty.

A je tu ještě třetí člověk. Opět zcela anonymní a neznámý. Ten žádá, aby se mohl rozloučit se svou rodinou. Tato scéna ještě prohlubuje a rozvíjí důraz té předešlé. Nejde jen o to otce pochovat, ale i rozloučení se s rodinou je problém. Opět symbolická řeč, v tomto případě ale navíc má taky starozákonní pozadí. Naráží na příběh Eliši, který byl povolán od pluhu prorokem Elijášem k úkolu a službě proroka, jeho nástupce. Ale patrně měl chuť ohlížet se nazpět. Proto poprosil Elijáše: Dovol, ať políbím otce a matku. Pak půjdu za tebou. No a zdá se, že mu to tam Eliáš dovolil, jakkoli mu připomněl, aby se vrátil a na svoje povolání nezapomněl. Ježíš na to jistě navázal a jde ještě dál.“ Kdo položí svou ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro Království Boží.“

Vida, Ježíš je dokonce radikálnější nežli sám velký prorok – a to aniž by na kohokoli sesílal oheň hněvu, jako to udělal kdysi on. Chceš – li jít za mnou, pak ti vůbec nic nesmí v této cestě bránit. Ta slova o nezpůsobilosti pro Boží království nejsou nějakou mravní diskvalifikací toho, kdo by se ohlížel při následování zpátky. Ne že by toho takový člověk nebyl hoden. Že by měl slabou víru nebo byl příliš hříšný. To ne. Nejde vůbec o chybějící mravní bezúhonnost takového následovníka, ale jde o jeho nekompetentnost a neschopnost. Když totiž chcete vyorat rovnou brázdou, musíte hledět dopředu. Pokud se budete ohlížet, půjdete nakřivo a práce nebude k ničemu. Zkrátka a dobře to nejde. Kdo při cestě za Ježíšem nehledí dopředu na svého Mistra a Pána a neustále se ohlíží zpátky, může se ztratit, může sejít z cesty. Může zabloudit.

Dietrich Bonhoeffer k tomuto napsal následující: *„Člověk, kterého Ježíš zavolal, poznává tedy, že jeho vztah ke světu byl klamem. Tímto klamem je ono bezprostřední spojení se světem, které bránilo jeho víře i poslušnosti. Teď ví, že ani nejdůvěrnějšími svazky svého života, pokrevní vázaností na otce, na matku, na děti, bratry a sestry, manželskou láskou ani dějinnou odpovědností nemůže být bezprostředně poután. Od dob Ježíšova vystoupení už pro učedníky neplatí žádná přírodní, dějinná nebo životní bezprostřední spoutanost. Mezi syna a otce, mezi muže a ženu, mezi jednotlivce a národ se postavil Kristus jako prostředník“*

Ježíš nás chce celé, se vším všudy, nejen napůl, nejen částečně. Dobře ví, že když se budeme chtít za ním vydat, ale s mnoha předběžnými vlastními podmínkami, ať jsou jakékoli, ať jsou třeba sebeušlechtlejší, nemusí z toho následování být nakonec nic. Ano, Pane, půjdu, ale nejdřív musím to či ono, nejdřív zaopatřit rodinu nebo sebe sama... a potom, kdyžtak... Ježíše nelze přijmout s podmínkami a výhradami, nelze ho jednoduše zahrnout do svých

vlastních plánů a zvyklostí. Taková je tedy výzva tohoto oddílu: Následuj Krista. Pojd' za ním. Dej ho i před své vlastní tradice, zvyky a své vlastní jistoty. Dej ho ve svém žebříčku hodnot na první místo, dokonce i před vlastního otce a matku. Vždyť jeho cesta vede přece taky k nim. A beztak se k nim vrátíš, obohacen o cestu, kterou jsi s ním prošel. Kristus za to opravdu stojí. A proč bychom to měli udělat ? Proč máme jít zrovna za ním a riskovat dokonce možnou ztrátu svého zázemí a pohodlí, svých jistot ? Protože ty naše tradice a jistoty nás neospravedlní před Bohem, a ani nemají potřebnou sílu a moc, aby nás uchránily před ďáblem a před zlem. Nestačí na něj. Nestačí na to, abychom skrze ně získali pravý život. Stačí na to jedině Kristova láska, která přemohla i smrt a slavila nad ní vítězství. V tom je ta skutečná a nejhlubší Ježíšova radikalita. Radikalita lásky a oběti pro druhé to byla, která vydobyla pravý život pro všechny. Amen.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, varuj nás svatého nadšení, ale i lhostejnosti a spoléhání na to, co nás k tobě přiblížit nemůže. Dej nám poznat, že nás opravdu voláš ty sám a chceš nás celé. Amen.*